

Nr 203.

Ankom till riksdagens kansli den 19 maj 1939 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till allmän beredskapsstat för budgetåret 1939/40, i vad propositionen avser anslag till kapitalinvestering i statens utlåningsfonder och fonden för låneunderstöd.

(4:e avd.)

Under här nedan angivna rubriker behandlar utskottet framlagda förslag rörande förskottsanslag å allmän beredskapsstat för budgetåret 1939/40, i vad avser kapitalinvestering i statens utlåningsfonder och fonden för låneunderstöd.

Kapitalbudgeten.

Statens utlåningsfonder.

1:o) **Lånefonden för bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer.** I proposition nr 242 med förslag till allmän beredskapsstat för budgetåret 1939/40 har Kungl. Maj:t (bilaga 11, punkt 2, sid. 117 och 118) föreslagit riksdagen att till Lånefonden för bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer å beredskapsstat för budgetåret 1939/40 upptaga ett förskottsanslag av 10,000,000 kronor.

Ur förevarande fond utgår lån *dels* — i städer och stadsliknande och andra tätare bebyggda samhällen — för beredande av billiga hyresbostäder *dels ock* — såväl i stad som på landsbygd — för beredande av billiga bostäder i egnahem å mark, som innehaves med äganderätt eller tomträtt.

De anslag, som hittills anvisats till lånefonden, uppgå sammanlagt till 35,500,000 kronor, varav 5,500,000 kronor anvisats av innevarande riksdag för nästföljande budgetår.

Sistnämnda av riksdagen i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag anvisade belopp utgör allenast hälften av det belopp om 11,000,000 kronor, som för berörda ändamål äskats av statens byggnadslånebyrå.

Beräffande det sålunda för nästa budgetår beviljade, i förhållande till

byggnadslånebyråns yrkande starkt reducerade beloppet har *departementschefen* i nu förevarande sammanhang yttrat, att det uppenbarligen icke bleve tillräckligt, för den händelse en mera avsevärd försämring skulle inträda å arbetsmarknaden. Departementschefen ansåge därför nödvändigt, att å beredskapsstaten för nästa budgetår till förevarande ändamål upptoges ett jämförelsevis stort belopp, och förordade ett anslag av 10,000,000 kronor.

I likhet med departementschefen vill utskottet förorda, att en extra förstärkning tillföres här ifrågavarande fond, för den händelse en mera avsevärd försämring skulle inträda å arbetsmarknaden. Utskottet, som icke har något att erinra mot det av Kungl. Maj:t föreslagna beloppet, får hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må till *Lånefonden för bostadsförsörjning för mindre bemedlade, barnrika familjer* å beredskapsstat för budgetåret 1939/40 upptaga ett *förskottsanslag* av 10,000,000 kronor.

2:o) **Lånefonden för bostadsbyggande i städer och stadsliknande samhällen.** Kungl. Maj:t har (punkt 3, sid. 118) föreslagit riksdagen att till Lånefonden för bostadsbyggande i städer och stadsliknande samhällen å beredskapsstat för budgetåret 1939/40 upptaga ett förskottsanslag av 5,000,000 kronor.

Innevarande riksdag har å riksstat anvisat 1,500,000 kronor såsom kapitalinvestering i förevarande fond. Från fonden utgår lån för främjande av sådant byggnadsföretag, som avser *ombyggnad* i städer och stadsliknande samhällen av byggnader, huvudsakligen avsedda för bostäder. Låneverksamheten handhaves av statens byggnadslånebyrå.

Maximalt kan lån erhållas till 15 procent av fastighetsvärdet efter ombyggnaden mot säkerhet av in-teckningar, liggande upp till 90 procent av samma värde. Lånets belopp får dock ej överstiga halva ombyggnadskostnaden.

Under erinran om att med förevarande låneverksamhet främst avses att åstadkomma en önskvärd sanering av städernas och tätorternas äldre bostadsbestånd får utskottet, med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag, hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må till *Lånefonden för bostadsbyggande i städer och stadsliknande samhällen* å beredskapsstat för budgetåret 1939/40 upptaga ett *förskottsanslag* av 5,000,000 kronor.

3:o) **Lånefonden för främjande av bostadsbyggande på landsbygden.** Kungl. Maj:t har (punkt 4, sid. 118 och 119) föreslagit riksdagen att till Lånefonden för främjande av bostadsbyggande på landsbygden å bered-

skapsstat för budgetåret 1939/40 upptaga ett förskottsanslag av 2,000,000 kronor.

I proposition den 3 mars 1939, nr 188, har Kungl. Maj:t i anledning av egnahemsstyrelsens i skrivelse den 25 november 1938 framlagda förslag hemställt, att riksdagen måtte för nästa budgetår anvisa dels under Statens utlåningsfonder till lånefonden för främjande av bostadsbyggande på landsbygden ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor, dels ock under Fonden för låneunderstöd till lån för bostadsförbättringsverksamhet ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor. Från det förra anslaget skulle enligt delvis ändrade grunder liksom hittills beviljas nybyggnadslån, vilka icke skulle vara räntefria, medan det senare anslaget skulle användas till i viss utsträckning räntefria lån för förbättring av bostäder på landsbygden i sådana fall, där ej är fråga om lantarbetarbostäder.

Departementschefen har ansett, att anslag för nämnda ändamål böra anvisas också å nästa års beredskapsstat, därvid han uppskattat anslaget till lånefonden för främjande av bostadsbyggande på landsbygden till 2,000,000 kronor och beräknat anslaget till lån för bostadsförbättringsverksamhet med ledning av egnahemsstyrelsens kalkyler till 24,000,000 kronor.

Utskottet.

Under erinran, att utskottet numera avgivit utlåtande angående motsvarande anslag å riksstaten för budgetåret 1939/40, får utskottet tillstyrka nu förevarande förslag.

Utskottet, som gör hemställan rörande anslag till lån för bostadsförbättringsverksamhet under en senare punkt, hemställer här,

att riksdagen må till *Lånefonden för främjande av bostadsbyggande på landsbygden* å beredskapsstat för budgetåret 1939/40 upptaga ett *förskottsanslag* av 2,000,000 kronor.

Fonden för låneunderstöd.

4:o) **Tertiärlån till viss bostadsbyggnadsverksamhet.** Kungl. Maj:t har (punkt 5, sid. 119) föreslagit riksdagen att till Tertiärlån till viss bostadsbyggnadsverksamhet å beredskapsstat för budgetåret 1939/40 upptaga ett förskottsanslag av 2,000,000 kronor.

Till ifrågavarande ändamål har anvisats för vart och ett av budgetåren 1937/38 och 1938/39 ett reservationsanslag av 500,000 kronor och för budgetåret 1939/40 ett reservationsanslag av 750,000 kronor.

Från anslaget plägar nybyggnadslån utlämnas mot inteckningssäkerhet, liggande över cirka 70 procent av fastighetsvärdet, d. v. s. ovanför den gräns, som i allmänhet gäller för lån, beviljade från statens bostadskreditkassa.

Lån får icke lämnas för byggnadsföretag i Stockholm, Göteborg och Mal mö samt i städer och stadslänkande samhällen i övrigt, där tillgången på bostadshus med rymliga smålägenheter är jämförelsevis god. Låneverksamheten omhänderhaves av statens byggnadslånebyrå.

Utskottet vill erinra, att med ifrågavarande anslag avses att uppmuntra byggandet i mindre städer och andra samhällen av bostäder med smålägenheter, och får, med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag, hemställa, Utskottet.

att riksdagen må till *Tertiärlån till viss bostadsbyggnadsverksamhet* å beredskapsstat för budgetåret 1939/40 upptaga ett *förskottsanslag* av 2,000,000 kronor.

5:o) **Lån för uppförande och förbättring av lantarbetarbostäder.** Kungl. Maj:t har (punkt 6, sid. 120) föreslagit riksdagen att till Lån för uppförande och förbättring av lantarbetarbostäder å beredskapsstat för budgetåret 1939/40 upptaga ett *förskottsanslag* av 8,000,000 kronor.

I anslutning till ett av bostadssociala utredningen den 9 november 1938 framlagt betänkande har Kungl. Maj:t i proposition den 3 mars 1939, nr 188, föreslagit vissa ändringar i villkoren beträffande lån för ifrågavarande ändamål. I samband därmed har föreslagits, att de nya lånen skulle redovisas under fonden för låneunderstöd och icke under den bland statens utlåningsfonder ingående lånefonden för lantarbetarbostäder. I propositionen har hemställts, att riksdagen måtte under fonden för låneunderstöd till lån för uppförande och förbättring av lantarbetarbostäder för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 3,000,000 kronor.

Anslag för berörda ändamål har *departementschefen* ansett böra för nästa budgetår upptagas jämväl under beredskapsstaten och därvid bestämmas till 8,000,000 kronor, vilket belopp kunde beräknas ungefär motsvara en normal årsförbrukning. Departementschefen har förutsatt, att beträffande anslaget användning skola gälla samma bestämmelser, som förordats i nyssnämnda proposition.

Under erinran, att utskottet numera avgivit utlåtande angående motsvarande anslag å riksstaten för budgetåret 1939/40, får utskottet, med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag, hemställa, Utskottet.

att riksdagen må till *Lån för uppförande och förbättring av lantarbetarbostäder* å beredskapsstat för budgetåret 1939/40 upptaga ett *förskottsanslag* av 8,000,000 kronor.

6:o) **Lån för bostadsförbättringsverksamhet.** Under hänvisning till vad utskottet förut under punkt 3:o anfört får utskottet i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7, sid. 120) hemställa,

att riksdagen må till *Lån för bostadsförbättringsverksamhet* å beredskapsstat för budgetåret 1939/40 upptaga ett *förskottsanslag* av 24,000,000 kronor.

Stockholm den 19 maj 1939.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Närvarande: se under utlåtandet nr 194.
